

5.
TÖRTÉNETI BÉLYEG
KIR. HÍVÓKAR

KOLOZSVÁRI
Érkezett: 1914 JUN 22.

ERDÉLYI GAZDA

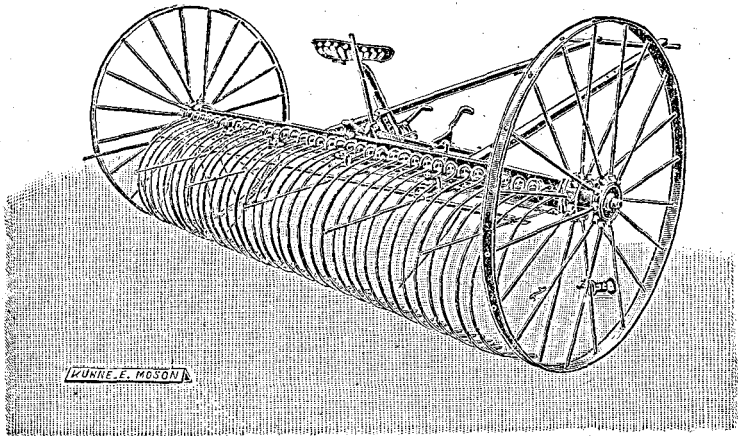
XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914. JUNIUS 21.

25. SZÁM.

Motorhajtásu cséplőkészletek

elsőrendü kivitelben.

Mindennemü egy és többsoros KAPÁLÓESZKÖZÖK, javított rendszerü „1912“ Osborne

FÜKASZÁLÓGÉPEK,

legtökéletesebb New-Osborne KÉVEKÖTŐ-ARATÓGÉPEK, SORTRÁGYÁZÓ „Royal Drill“ VETŐGÉPEK beszerezhetők: 2012

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Piók saját kezelésben: Debreczen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

„RÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál MOSONBAN

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes gép- és motor szükségleteinek beszerzésekor az E. K. A. R. T.

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

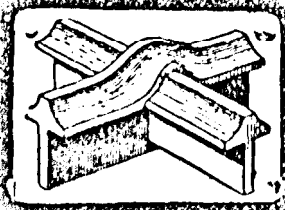
Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

NAGY JAVITÓMŰHELY

mindenféle rendszerü gépek javítására.

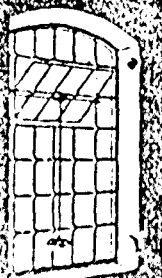
3033

Szab.

„Köpplinger“-rendszerü Idomvasablakok

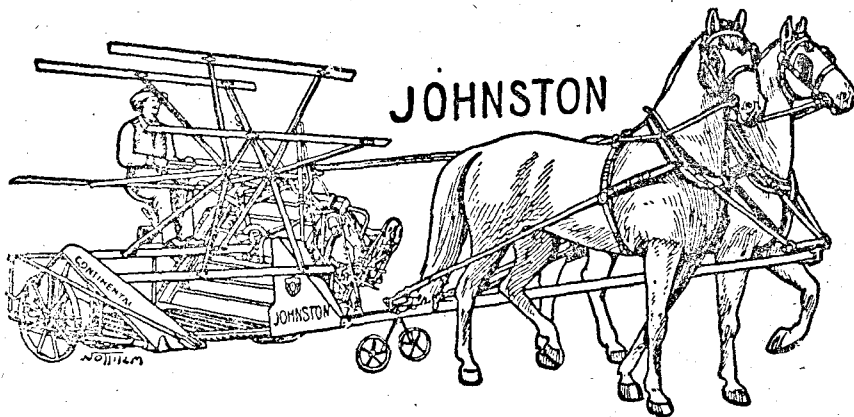
a legjobbak és a legolcsóbbak
Egyedüli gyártója — ismeretessé és költségvetéssé diárok számára
A legújabb és idomvasablakok
Leptér János Budapest, X., Asztalos Sandor utca 16.

Miért legjobb az 1914. típusu

„JOHNSTON“ kéveköto-aratogép?

Mert: legegyszerűbb, legtartósabb és leggazdaságosabb!

E gép céltudatosan a magyar viszonyok tekintetbe vételével szerkesztett meg. Könnyen áttekinthető és kezelhető, úgy hogy azzal a laikus gazdasági cseléd is könnyen és szívesen dolgozik. A munkában levő sok ezer „JOHNSTON“ kéveköto-aratogépről nagyszámu elismerő levél áll rendelkezésre!

Mielőtt kéveköto-aratogépet vesz, saját érdekében kérjen részletes ismertetést!

Elsőrangu kéveköto-ozsineg!

„JOHNSTON“ FÜKASZÁLÓI, MAROKRAKÓI, teljesee acélból készült SZÉNAGYÜJTÖGEREBLYÉI, valamint HULLAMOS TÁRCSÁSBORONÁI ugyancsak közkedveltek és elsőranguak.

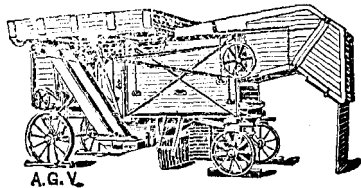
Bővebb felvilágosítással és részletes leirással készséggel szolgál a „JOHNSTON“ amerikai aratógépgyár magyarországi főraktára:

Bächer Rudolf – Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond** Budapest, VI., Teréz-körut 26. sz.

2672

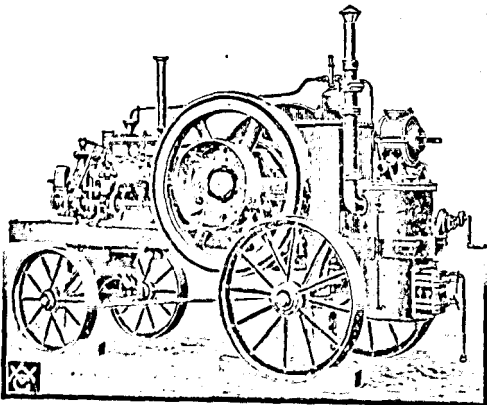
Az állami gépgyár gyártmányai:

A.G.V.

Acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősűkseglet! és kenőanyag fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

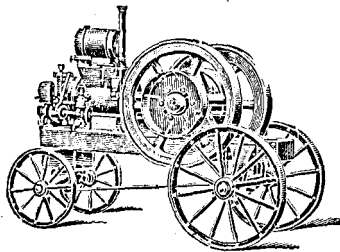
Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom! Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés! Könnyű kezelés! Faszénfogyasztás óránként és lóerőnként kb 480 gramm. Földgázüzemre is alkalmasak!

Legújabb rendszerű szab.

NYERSOLAJLOKOMOBILOK.

Egyenletes működés! Tűzveszély kizárva! Könnyű kezelés! Nyersolaj fogyasztás óránként és lóerőnként kb. 280 gramm.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.

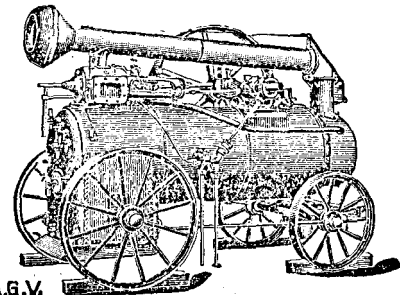
Megbízható üzem! Egyenletes járás! Egyszerű kezelés Kevés benzinfogyasztás!

A losonci mezőgazdasági gépgyár gyártmányai: Losonci egyszerű és műtrágya szórával kombinált vetőgépek

Eredeti Kalmár Rosták.

Resicai tüköracélekék. Tárcsásboronák és egyéb talajmivelő eszközök.

Érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld

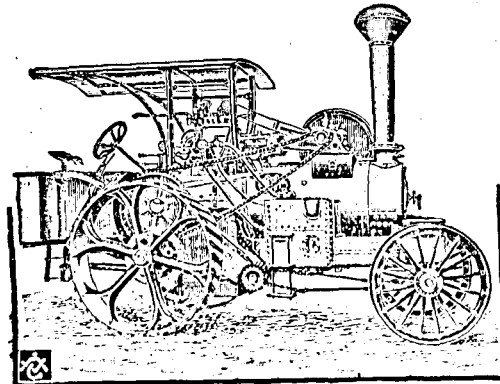

A.G.V.

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerőszükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás

UTIMOZDONYOK

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.

Fa-, szén- és szalmatüzeléssel Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és szántásra alkalmasak.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körut 32. Hírközlőtelepek: Nagyvárad, Debrecen, Tomosvár

2021

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA : 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Darányi Ignác beszéde a temesvári gazdanagygyűlésen	293
Képességre való tenyésztés és beltenyésztés. Br. Kemény József.	295
A méz feldolgozása házilag Donáth Aladár.	295
Irodalmi szemle	297
Kisebb szakközlemények.	297
Egyleti élet	298
Kormányintézkedések	298
Vegyes közlemények	299
Hirdetések.	

A gazda nyári

szükségei:

Arató- és fűkaszálo-gépek, a Magyarországi Nemzetközi Aratógép Társaság híres Mc Cormick gyártmányaiból,

gőz és motoros cséplő-gépek, rosták, trieurök, mérlegek, stb.

Egyéb gépek és anyagok: Alagsóvek, állatgyógy-szerek, állatnyirógépek, aszfalt és kátrányfedélpapírok, baromfitenyésztési requisitumok, építési anyagok, fedőeserép, halászati eszközök, kertészeti eszközök, kaptárak, meszelőgépek, műtrágyák, olajok, zsirok, peronospora permetezők, rétyalu, szénaforgatók és gyűjtők, szénkénegecskendők, permetezőanyagok és szénkénege, szivattyúk, szőlőtrágyák, szőlőmivelési eszközök, tejgazdasági és tejfeldolgozógépek, tűzoltó felszerelések stb.

Tenyész és ígás állatok,

AZ

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG

utján

Kolozsvártt, Attila-utca 10. sz. alatt
személyesen, vagy levélileg, garantált minőségben
kedvező feltételekkel,

leggyorsabban és

legolcsóbban

szerezhetők be.

3059

Darányi Ignác beszéde

a temesvári gazdanagygyűlésen.*

Tisztelt Nagygyűlés!

Üdvözlöm önöket, hogy oly minden várakozást meghaladó számban jöttek össze. Lesznek hangok, amelyek azt mondják, mire jó és mire való ezek össze-össedítése, amikor Magyarország tulnyomóan mezőgazdasági ország, a mezőgazdaság vezet és a mezőgazdák existenciája biztos alapokon nyugszik. Nahát e gyűlések arra való, hogy konstatálják miszerint ez a feltevés és kiindulási pont téves alapokon nyugszik. — Magyarország igaz, hogy elsősorban mezőgazdasági ország, de az már nagy önámítás, hogy hazánkban tényleg a mezőgazdaság érdeke mindenkor és mindenben vezető érdek. Külsőleg megengedem, hogy a helyzet sokban csalékony; formailag úgy látszik, mintha csakugyan a földművelés döntő sullyal esne a latba. De aki a dolgok mélyére néz, megfigyel sok jelenséget, összehasonlításokat tesz a mi érdekünkben és más közgazdasági ágazatok érdekében hozott áldozatok között, az e tekintetben nem árníthatja magát és az el kell, hogy ismerje, hogy igenis szükségünk van a tömörülésre, hogy ha egészen átul maradni nem akarunk. Nem egyesek, hanem egy egész nemzedék érdeme és munkája volt az, hogy a földművelés lefargikus állapotából kiragadtatott és fejlődésének alapfeltételeit, ha mindjárt csak részben is, megkapta. De az is nyilvános titok, melyről illetékes egyének sokat beszélhetnének, hogy a földművelés érdekében a legtöbb térfoglalás hosszas, olykor keserves küzdelmeknek volt eredménye. A legközelebbi időben is látjuk, hogy az Adria és a hajózási társaságok részére számtalan milliókra menő új megterhelést sikerült a törvényhozás által megszavaztatni akkor, amikor a földművelés nemesak hasznos, hanem szükséges igényeivel szemben is a pénzügyi kinstár rideg non possusásával találkozunk. Nem óhajtom e helyen egyenként felemlíteni, hogy micsoda közérdekű és szociális té-

teleknél szállított le és stagnál a tárca hitele. A takarékoság elvének helyességét nehéz viszonyaink között elismerjük, de talán joggal követelhetjük legalább is az egyenlő elbánás elvét. Néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát; ha mi hallgatunk, amikor beszélni kellene; akkor a földművelési céloknál visszaesés fog következni s akkor el lehetünk rá kényszerülve, hogy mi leszünk a mostoha gyermekek, akik a legkopottabb ruhában járnak ugyan, de akiket azért a kedvezőbb helyzetben levő testvérek folyton korholnak, hogy miért cifrálnak annyit.

Az állami és közgazdasági életben elementáris erővel uralkodik a nagytőke tulajdonságaival és kinövésével együtt. Ezen befolyást a nagytőkének veleszületett előnyeinek kívül megmagyarázza az ország tőke szegénysége, amely soha sem volt annyira érezhető, mint ma. Azok a szövetkezeti intézmények, amelyeket magunk alkottunk és amelyek gróf Károlyi Sándor kezdeményezésére vezethetők vissza, az állam részéről inkább csak jóakaró semlegességben részesülnek. Ennek dacára a fogyasztási szövetkezetek a nehéz viszonyok közt is a Hangya vezetése alatt emelkednek és virágoznak. A mezőgazdasági hitelszövetkezetek pedig mintaképei a reális szövetkezeteknek, azonban, ha gyorsan el nem választatnak az ipari szövetkezetektől, melyek visszásságaira e helyütt nem kívánok kitérni, akkor ezek is teljesen bizonytalan jövőnek néznek elébe és csak közelebbről láttuk, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezet mennyire támadhatott a pénzintézetek szövetsége által, tanulságul annak, hogy mit lehet várni a nagytőke részéről altruistikus intézményeink erősítése érdekében.

Tehermentes birtokot már alig találunk, azok száma is folyton kevesebb lesz, akiknek csak első helyen bekebelezett kölcsönök vannak. De különben is a jelzáloghitel igénybevétele nagy nehézségekbe ütközik. A függő hitel pedig nemkülönbben a második, vagy harmadik helyre bekebelezett jelzáloghitel kamatterhe a föld hozadékával semmi arányban nincsen. Könnyű kiszámítani, hogy akkor, amikor kivált a közép és nagybirtokosok

* Tudósítás jövő számunkban.

Szerk.

Ajánlunk jutányos áron:

Aratáshoz: belföldi eredeti amerikai és írlandi manillát, kévekötelet, aratógépeket.

Csépléshez: gépolaj, gépkenőcs, gépszíj, zsák, ponyva és különféle szenekeket.

Peronospora ellen: rézgálicot, pulvazurót, provinót, dr. Aschenbrandt bordói port, továbbá saját „MEZŐGAZDÁK” védjegyjű és eredeti Vermorel-permetezőt és rajnavidéki háti porozót.

Szőlőkötözéshez: prima és extra majunga raffia háncest.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V, Alkotmány-u. 29 Külön ajánlatokkal és árjegyzékekkel készségesen szolgálunk

zöme függő hitel igénybevétele nélkül intenzív gazdálkodását nem oflytathatja, ha a viszonyok így tartanak, mikor következik be a fennakadás esete.

Ily körülmények között utalnak bennünket a több termelésre, mely magában véve helyes és mindenkor elvünk is volt; példákat hoznak fel nyugati országok termelési eredményeiről, felhozzák Ausztriát is. Ezen statisztikai adatokra ezuttal kitérni nem kívánok. Óvva intek azonban attól, hogy azokat minden kritika nélkül elfogadjuk és aláírjuk. Nemrég történt, hogy állattenyésztésünk visszaesése nagy apparatussal hirdettetett, már gazdátársak is akadtak, akik készpénznek vették a dolgot és mikor már-már a kérdés azon volt, hogy egész legendává fejlődjék, egy illetékes helyről jött nyilatkozat s megcáfolhatatlan statisztikai egybeállítás elég volt arra, hogy ezen mesével elhallgassanak. Sajátságos, hogy ilyen kérdések felvetésével akkor találkozunk, mikor a vámpolitikai hadjárat egy-egy döntő fordulathoz ért. A logika az volna, hogy ha akár gabonatermelésünkben, akár állattenyésztésünkben hátra vagyunk, akkor még nagyobbak kell lennie annak a vámvédelemnek és egészségügyi oltalomnak, mely a további fejlődésre prémiumot nyújt, mint eddig volt. A következtetés azonban, melyet levonnak, nem ez; a következtetés az, hogy a vámokat le kell szállítani, mert a olgyasztást fedezni kénytelenek vagyunk, holott a helyes következtetés az volna, hogy mezőgazdaságunkra minden irányban több áldozatot kell fordítani, mert bőséges tejet attól a tehéntől, melyet nem tartunk jól, nem várhatunk.

Utalnak bennünket az intenzivebb művelésre egy, oly pillanatban, a midőn vámvédelmünket és állategészségügyi oltalmunkat támadásaik által bizonytalanná teszik, oly pillanatban, midőn a létfenntartás nemézségeivel küzdünk. Csak közelebbi időben történt az, hogy a magát jogtalanul egységes vámpolitikai központnak nevező testület megtámadta a mezőgazdasági vámpolitikai központot; közelebbről történt, hogy a székesfőváros a gabonavámok ideiglenes felfüggesztését követelte és ezen a nyomon Bécsben, Triestben és Ausztriában egy szervezett agitáció indult meg ellenünk. Kérdem, ki fogna egy új gyárat alapítani, vagy egy meglévő gyárat fejleszteni akkor, amikor a termelt iparcikk vámvédelmi jövője folyton támadtatik és a bizonytalanság minden hátrányát kénytelen érezni.

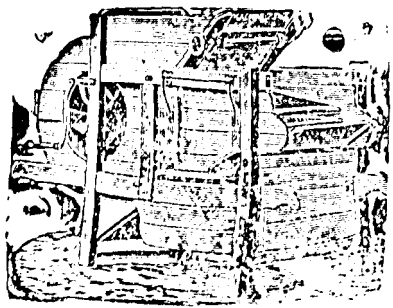
Budapest székesfővárosnak, mely a

gabonavámok ideiglenes felfüggesztésének indítványozásával egy egészen új és oly térre lépett, melyen babér neki nem fog teremni, megszivvelésül ajánlom egy velünk ellentétes irányu, de a főváros köreiben nagy népszerűségnek örvendő jeles írónknak szavait: »sok év sok csalódása, sok május sok nyomorusága kellett ahhoz, míg Pest megtanulta a magyar meteorológiát, ami abból áll, hogy földem nincs, de a csapadék az enyém. Nekem is esik, neked is esik, minden csepp eső mindnyájunknak esik«. Érdekes fejtegetéseit az író azzal fejezi be: »aki a jó utra tért, azt nem szabad elkedvetleníteni azzal, hogy még csak kettőt lépett rajta«. Azt hiszem, ez az író a székesfővárosnak hasznosabb barátja, mint az a »nehány« bizottsági tag, aki a kérdéses határozatot meghozta.

Ne felejtjük azt, hogy ha az az egyetemes gazdasági válság, mely a kontinens közigazdaságát és a mieinket is megtámadta, nagyobb pusztításokat nálunk nem okozott, ezt éppen a mezőgazdaság szolid megalapozásának lehet tulajdonítani, jóllehet maga a mezőgazdaság is nagy megrázkódtatáson megy keresztül. A mezőgazdasági vámpolitikai központ nagyon helyesen konstataálta, hogy »a mezőgazdasági termelés és állattenyésztés védelme biztosítja egyedül és kizárólag a vámterület lakosságának állandó és olcsó ellátását, a földmivelő nép anyagi boldogulását és megelégedését«. Ezért kell vámvédelmünknek és állategészségügyi oltalmunknak csorbitatlan fentartásához nemcsak saját szempontukból, de általános országos érdekből is ragaszkodnunk. — Hosszu küzdelmek után sikerült törvényileg biztosítani azt, hogy a mezőgazdaság valahára az iparéval egyenlő vámvédelemben részesüljön. Ezt a vámvédelmi egyensúlyt sértetlenül fenn akarjuk tartani, ami csak úgy történhetik, hogy ha a mezőgazdasági vámok nem csökkentetnek és az ipari vámok nem emeltetnek. Állást kell ennek folytán foglalnunk nyersterményeink eddigi védelme, a minimális gabonavámok fentartása és az órlési forgalom tilalma mellett. A Keletről való élő állatbehozatalt intézményesen ki kell zárnunk. Nemkülönböztetve ugyanily erővel kell lehetlenné tennünk a tengerentuli hus behozatalát is. Nagyobb biztosításunkra szükségesnek tartjuk, hogy a balkáni összes kontingens a kiegyezésnek formailag is alkatrészét képezze s ha ez bármily okból ki nem vihető, feltétlen ragaszkodunk a mai husvámok alapján a minimális husvámok törvénybe iktatásá-

hoz. A kiegyezés egyik integrans részének tekintjük az Ausztriával kötött állategészségügyi egyezményt. A fenyegető keleti marhavésszel és az állategészségesszel szemben valahára gyökeres intézkedéseket követelünk. A német kereskedelmi szerződésből azt a rendelkezést, mely a keleti marhavész csak egy esetének behurcolása esetén ellenünk általános zárlatot rendel, kihagyandónak tartjuk s ezen szerződésnél azon elv szigorú keresztülvitelét követeljük, hogy Németország velünk kedvezőtlenebbül ne bánhasson el, mint velünk versenyző más államokkal. Követeljük szőlő- és borgazdaságunk teljes védelmét és amíg az édesbor készítés Ausztriában törvényileg betűva nincs, addig a mazsolaszőlő vámnak a görög szerződésben való leszállításához nem járulhatunk. Az egész vonalon agrár vámjainknak teljes összegükben való fentartását követeljük s amennyiben a termelés lehetőségének megvédése céljából szükséges, egyes részleteknél újabb vámokat és vámemeléseket kérünk.

De a mezőgazdaság követelményei vámpolitikai igényeinkkel kielégítve nincsenek. Nem merithetjük ki ma a témát, de a már előadottak is világossá teszik, hogy a legkomolyabban kell foglalkoznunk a földtehermentesítéssel, vagy helyesebben kifejezve, a földet terhelő jelzálogos, nemkülönböztetve a mezőgazdasági függő kölcsönök kamatlábának leszállításával és ezzel kapcsolatban igen komolyan kell megsürgetnünk az uzsoráról szóló törvényjavaslat előterjesztését. Nagy hiány az is, hogy a fedezetlen határidő üzlet még ma is korlátlanul virágzik és hogy kartell törvényünk még mindig nincsen. Az emelkedő kivándorlással szemben a mezőgazdaság érdeke bátor és céltudatos intézkedéseket követel. Égető szükség egy nagy és egyetemes telepítési és feldarabolási törvényjavaslat, mely az egész birtokpolitikát felölelje. Erre a kérdésre bővebben csak azért nem terjeszkedem ki, mert e tárgyról a Gazdaszövetség közgyűlésén bővebben nyilatkoztam és mert a Gazdaszövetség e kérdést külön is napirendre tűzte. Nagy súlyt helyezünk földmivelő népünk gazdasági ismereteinek fokozására és ezért nemcsak gazdasági népiskolák felállítását, hanem a gazdasági felolvasásoknak és a népszerű irodalomnak aránytalanul nagyobb mértékben való felkarolását kell követelnünk. A gazdasági egyesületek, gazdakörök nagyobb támogatásban és a szövetkezetek is nagyobb jóakarattal részesítendők az állam részéről. Általában úgy a törvényhozás, valamint az

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék árljegyzéket kérni amellyel több oldalú
anyag és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezetőképviselet: A m. kir. államvasutak gépgyarának vezérügynöksége, Budapest. V., Váci-körút 32

állam kormányzat akciójában a falu helyzetének, a falu érdekének azt a súlyt követeljük, mely azt megilleti. A falu autonómiáját erősítendőnek, a falu megterhelését pedig kapcsolatban az adóreformmal csökkentendőnek tartjuk.

De mindezeket csak úgy remélhetjük elérhetni, ha szervezkedünk és a közelgő képviselő választásoknál bizalmunkat pártokra való tekintet nélkül csak olyanoknak adjuk, akik arra vállalkoznak, hogy a falu érdekét hiven képviseljék és elfogadják e részben az általunk felállítandó programot. Ez a szervezkedés mindnyájunktól külön fáradságot, különös buzgalmat, különös áldozatot követel. De ettől nem szabad vonakodnunk, mert különben bizonytalanná lesz, amit már bizonyosnak gondoltunk. Hihetetlen, hogy mennyi érdeklődéssel és mennyi ellenféllel kell küzdenünk nekünk.

Mi, akik ma a szövetség élén állunk, kenyereink javát már megettük. Éltünk javarészt a magyar föld és a földművelő nép szolgálatában töltöttük el. Mi már gazdát és hazát cserélni nem kívánunk. Az öreg fát nem is lehet átültetni; ez csak a fiatsal fánál sikerül. De azért a mai fiatságnak, az utánunk jövő nemzedéknek mégis azt tanácsoljuk, hogy őrizték meg esorbíttatlan szeretetüket és ragaszkodásukat a magyar föld iránt. Tőlük várjuk munkánk folytatását; de gyümölcsöt, csak attól a fától remélhetünk, melynek ép és mondta Seneca hogy szabad emberhez méltóbb foglalkozás, mint a földművelés, nincsen. Sok változott ennyi század alatt, de e mondás igazsága csak megerősítést nyert. Alljon meg a jövő nemzedék is azon a vallásérkölcsi alapon, melyet elődeinktől szent hagyományként örököltünk. Ne akarjanak kozmopoliták lenni, ne keressenek más hazát, hanem boldog egészséges a virágja. Közel kétezer év előtt gulásukat ők is ezen a földön keressék, mely bennünket ápol és eltakar.

Szavaimat kétszeres sullyal intézem kisbirtokos osztályunkhoz. A kisbirtokos osztály nemcsak vagyonban, de tekintélyben is gyarapodott és emelkedett. Hogy ha megérti az idők jelét és szervezkedik és tömörül, akkor tovább fog emelkedni és gyarapodni, ami mindnyájunk legőszintébb kívánsága. esBzédemet zárom azon örökökkel igaz szavakkal: »A király forgalja a kardot, a földműves tartja kezében az eke szarvát. Aki mind a két foglalkozást nem tiszteli, az bizony, bizony nem okos ember!« Én hozzáteszem, hogy nem is hazafias.

Képességre való tenyésztés és beltenyésztés.

Irta: Br Kemény József.

II.

A képességre való tenyésztésnél az ember befolyása következtében az állat physiologiai egyensúlya meg van zavarva. A közepesen túl menő termelésnél pathologiai állapottal van dolgunk. Ha most ilyen, már magába véve is természetellenes állapothoz még a beltenyésztés igen kényes kérdése is járul, nem kell csodálkozni azon, hogy a kettő együtt csődöt mond és ahelyett, hogy javítson, ront. Nemcsak a jó tulajdonságok, hanem a rosszak is öröklődnek. Ilyen esetekben azonban sem az egyik faktor, sem a másik nem hibás, hanem egy harmadik, t. i. a meggondolatlan, hozzá nem értő tenyésztő. A beltenyésztés a tenyésztőre nagy feladatot ró, megköveteli az állatok alapos ismeretét, állandó felügyeletét és éppen ezért nagyban keresztül sem vihető, mert majdnem lehetetlen, hogy nagy számú állatot annyira ismerjen a gazda, mint azoknak ismerése a beltenyésztésnél szükséges. A Kolling testvérek circa 60 darabból álló tenyésztésüket minden nap nemcsak megnézték, hanem minden egyes állatot végig is tapogattak, hogy ezen végigtapogatás mennyire felel meg vagy nem felel meg, nem tartozik ide, de tény az, hogy ilyen alapos és állandóan a tenyésztővel foglalkozó emberek nem estek a fentemlített hibába és sikerült nekik a kívánt tulajdonságokat kitenyésztetni anélkül, hogy az esetleges hibákat is kitenyésztették volna.

Látva azt, hogy a beltenyésztés a képességre való tenyésztés leghathatósabb eszköze, önként felmerül az a kérdés, hogy miután ma a termelés minden téren a legnagyobb eredmények elérésére van a törekvés, ajánlható-e az állati termékek termelésénél a beltenyésztés mint leghathatósabb eszköz ezen cél eléréséhez. Erre a válasz általánosságban határozottan nem, legalább a tenyésztők nagy sokaságára nézve; semmi se tenné hamarabb tönkre a most induló tenyésztésünket, mint a helytelenül alkalmazott beltenyésztés, már pedig a tenyésztők nagy sokasága így alkalmazná ezt. A beltenyésztést csakis egyes kiváló tenyésztők üzhetik büntetlenül és csakis ezek kell ezt üzzék és ezek vannak hivatva a többi tenyésztőt apaállatokkal ellátni. Ezért ítélendő el, tenyésztési szempontból, az ugynevezett paraszi bika kultus.

A képességre való tenyésztés is nagyon meggondolandó, Németországban, a hol a kontrollvereinek systematikusan teljes irányban vezetik a szarvasmarha tenyésztést, máris generációról-generációra hanyatlak az állományok, mint azt a pontosan vezetett törzskönyvek kimutatják és még nyílt kérdés az is, hogy az állatok tenyészképessége nem-e hanyatlak. Mind e két ok elég arra, hogy a rendes, mondjuk hétköznapi tenyésztőt a szűkebb értelemben vett beltenyésztéstől és szoros képességre való tenyésztéstől óvjuk, itt is mint a legtöbb dologban, legjobb az arany közép út.

Képességre való tenyésztés és belte-

nyésztés szoros viszonyban állanak és v. Weckherlin a beltenyésztés egyik előharcosa azt mondja: »Beltenyésztés által a meglévő kielégítő tulajdonságok nemcsak a legbiztosabban állandósíthatók, hanem nemzedékről, nemzedékre fokozhatók is a megfelelő egyedek kiválasztása által. Az összes tenyészjelzők között egy sincsen, mely az állati organizmusra, oly mélyreható behatással lenne, mint éppen a beltenyésztés, de éppen ezért olyan rossz tulajdonságok is a melyek a tenyésztésben csak lappangva voltak jelen pld. egyes szervek gyengesége, a beltenyésztés által kifejlesztetnek és állandósítatnak és pedig annál inkább minél közelebbi vérokonságban vannak a párosítandó egyedek.«

A méz feldolgozása házilag.*

A méz feldolgozását fogom ismertetni. A munkát dicsóítem és kérdelem:

Ha dolgozni tudsz, mit bánt a fény, bíbor?

Munkás karokkal a sors le nem típor!

A züllés, nyomor a lusták sorsa csak:.

Nézd, fejük fölött az örvény összecsap!

Hiszen ha igaz, — És igaz!)! hogy csak azok a népek gazdagok, amelyek dolgozni tudnak, melyeknek nemzeti kultúrája a fejlettség olyan magas fokán áll, hogy szellemi és anyagi szükségleteiket önmaguk fedezik, — akkor az is igaz, hogy a nagytársadalom parányi alakja: a család is akkor boldog és akkor gazdagszik, ha az existenciájához szükségesek nagy részét a saját házi körén belül tudja előállítani.

A munkát pedig megbecsülték a hajdankorban is: a főrangú nők éppen úgy megtanulták a fonás, szövés, főzés, sütés, mosás stb. mesterségét, mint az egyszerű pőrnök.

A történelemből azt is tudjuk, hogy az ókor népei csak addig állottak hatalmuk tetőpontján, míg fiaik és leányaik a hazáért és családjukért dolgozni tudtak! De amikor a hódítási vágytól hajtva, más népek szerzeményeire és birtokára vetették magukat, az összeharácsolt kincsek között a munkás karok meglankadtak s a kényelemszeretet vesztüket okozta.

Okulva a multak példáin, kérlek, jöjj velem nyájas olvasó!

Keressük fel a méhet: a munka szimbólumát. Tekintsük meg az ő erkölcsi tanulságokban oly gazdag világát, mely a szeretet, türelem, béke, összetartás, szorgalom, rendszeretel, tisztaság, céltudatosság, előrelátás és művészi építkezés fenéségei tényeiben nyilatkozik!

Ime: a munkás egyedek a méhtársadalomért dolgozva, annyi kincset, édes nektárt halmoztak össze, hogy abból magunk is részesülhetünk.

Mint e kis köztársaság tagjai egymásért dolgozva, mi is próbáljuk meg, miképpen és mire lehetne a mézet a háztartásban feldolgozni?

A mézet feldolgozhatjuk: süteményekké, italokká, ecetté és használhatjuk gyógyszerként is.

I. Mézes sütemények.

1. A házi mézeskalács.

* Mutatvány Donáth Aladárnak „Természetesség a méhészetben” című könyvéből.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kiegészítők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamilyen mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 2005

Kezdjük mindjárt az országszerte any nyira elterjedt és kedvelt mézeskalácson.

A szükséghez mérten 1—2 kg-nyi finom buzalisztet némi fahéjjal és szegfűszeggel ellátva, felényi sulyu és lehetőleg forró mézzel tésztlává gyurunk.

A tésztát liszttel behintjük és minden kilóra: 3 tojás sárgáját, 7 gr. borkősavat és 7 gr. bicarbonás sodeat adván, újból összegyurjuk.

Ha a tészta kezünkhöz tapadna, némi liszttel keverjük s jól összegyurjuk, hogy kellő kemény legyen.

Aztán letakarjuk és néhány óráig (3—4 órát) állari hagyjuk, mely után újjnyi vékonyságúra kinyújtva, felszabdalkodva, mérsékelt tűz mellett kisütjük.

Hogy tetszetősebb szint kapjon, sütés előtt felvert tojással kenjük be és némi cukorporral is behintjük. Ha melegen (mindjárt sütés után) cukorszörppel vonjuk be a tésztát, színe még szebb lesz.

Igen természetes, hogy a formába-helyezés előtt az edény fenekét liszttel hintjük be, hogy a tészta hozzá ne tapadjon.

2. Mandulás vagy diós mézeskalács.

Ha mandulás vagy diós mézeskalácsot akarunk, a tésztát a leirt módon készítjük el s midőn kinyújtottuk, mandulát vagy diószeleteket tűzdelünk belé s egy darabban sütjük ki mely után szirupmázat adunk a kalácsnak és felszabdalkodjuk.

3. A vásári mézeskalácshoz rozslisztet használunk. Pl.: 1 kg. rozslisztből akarunk mézeskalácsot készíteni, 1 kg. mézet fél kr. porcukorral összefőzünk és a főzetet lehűlni hagyván, a liszttel összegyurjuk.

Aztán állari hagyjuk 2 napig, mely után 6 tojást, 10 gramm borszeszben feloldott hamuzsirt, 10 gramm cardamoniumot, 15 gr. fahajat, 5 gramm szegfűszeg, 5 gr. gyömbért, muskatálydiót és borsot, egy negyed kg. vagdalt mandulát vegyitünk a tészta alá és jól összegyurjuk; mely után kinyújtjuk és vajjal bekenet formában kisütjük.

Lehűlés előtt pedig mézzel vonjuk be.

Igy. készül a különféle lisztekhez adott fűszereknek mennyisége és minemisége szerint: Nürnbergi, olasz stb. mézeskalács, melyeknek készitési módját nem a szakácskönyvekből, hanem konyhán kell megtanulják azok, akik jó mézeskalácsot akarnak csinálni.

Készitenek még a mézből: teasüteményt, méhészbundást, mandulás szeletkéket, mézes lincit, rózsapogácsát, mézesostyát, apácafánkot stb. annyiféle nevet talált ki a cukrászművészet, hogy azokat tudni és felsorolni szinte lehetetlen.

4. A teasütemény.

»Egy liter mézet fél liter friss tejföllel összefőzünk és lehűlés után 2 tojással, fél kiló írósvajjal és 2 liter finom liszttel keverve, tésztát csinálunk belőle átdolgozás közben pedig egy kávéskanálnyi borkősavat és ugyanannyi bicarbonás sodeat helyezünk közé — a tésztát aztán viasszal kikent tepsibe szétterítjük, megsütjük és azon melegen felszeldeljük. («Méh és világa» gy. r. 1073. l.)

Ennek elkészitését a nőkre bizván következzenek a sokaknak még kedvesebb:

II. Mézes italok.

Készitenek mézből sört is, de ennek készitési módja körülményesebb lévén, csak megemlítem.

A méznek még fontosabb szerepe van a borkészítésnél; mivel tudjuk, hogy a szőlő még a mérsékelt klíma alatt sem mindenütt terem meg.

Mézből pedig megfelelő eljárással a legfinomabb asztali borokat is elő tudjuk állítani.

A kísérletek igazolták, hogy 100 sulyrész méz több mint 48% alkoholt ad.

Ha tehát gyöngébb asztali bort akarunk, 100 l. eső-v. folyóvízre 12 kg. mézet, jobb minőségűhöz 100 l. esővízre 32 gr. mézet veszünk és az oldatot felforraltván, lehabozzuk, hordóba töltjük. Közönségesebb borokhoz megfelel a barnább vegyes virágméz is, azonban finomabbakhoz csak akácmezet használunk.

Ilyen boroknál lehabozás után, mintegy 2 kiló porrá tört krétát vegyitünk a must közé és mérsékelt tűznél tovább forralva, habját ismételtelen leszedjük, faedénybe töltjük s csak 3—4 óra múlva, midőn a kréta az edény fenekére ülepedett, salakmentesen tölthetjük vissza a forraló edénybe.

Most már fél-liternyi porrátört lágyfaszenet adván hozzá, ismét felforraltjuk, mely után Taylor-féle szűrőn megsűrjük és hordóba töltjük.

Ezután minden 100 liter mustra 220 gr. tisztított borkősavat, 80 gr. konyhasót, 40 gr. foszforsavas natront, 40 gr. borkősavas káliumot és 25 gr. tannint, — néhány liter mustban jól feloldva — a hordó tartalmához adunk, mivel a mézben a bor ezen alkotó részei nincsenek meg.

Mint a természetes mustnál, az erjedésre való tekintettel, itt sem töltjük tele a hordót, hanem legalább arasznyi hézagot hagyunk.

Igaz, hogy e mustban természetes módon is megindul az erjedési processzus, de ha a behatólag erjesztő gombák nem fejlesztenek annyi szeszt, mennyi a folyadékot a megromlástól óvhatná, a rothasztó gombák jutnak tulsulyra és megromlik.

Ezért szükség a mézmust erjedését mesterséges módon elősegíteni, mely célból 1—2 liter borseprőt adunk hozzá, vagy friss törkölyt öntsünk le mézmusttal és két nap múlva annak kisajtolt levét adjuk a hordóba s jól összerázva azt, helyezük 15—20 C. fok melegségű helyiségbe, — nyáron szabadba — hol az erjedés megindul és tart: gyöngébb boroknál 15—30 napig, erősebbeknél 2—3 hónapig is.

Mivel azonban köztudomásu, hogy musterjedés közben sok szénsav képződik, lássuk el a hordót az ismert erjesztő aknával, vagy megnedvesített szövet-félével dugjuk be. — Ha már az aknán szénsavbuborékok nem törnek fel, bizonyos, hogy a bor megtisztult és 8—10 hét múlva új hordóba huzhatjuk át.

2—3 hónap múlva pedig midőn azt látjuk, hogy az utóerjedésen is átment és teljesen megtisztult, a bort palackoljuk és hűvös pincében helyezük el.

Szokták a borokat különböző színűre festeni, vagy fűszeresíteni is. Pl. fűszeres izt kap a bor, ha ánist, gyömbért,

muskatály diót, zsályát stb. adunk hozzá. Tetszetősebb színre festhetjük: a szeder, piros ribizke, málna, fekete cséresznye, meggy stb. levélvel.

Ez utóbbiak levét a mustba öntjük, az előbbieket pedig zacskóba helyezve sülyesztjük bele forrás előtt.

Itt is különböző mód és eljárás szerint más- és másfajta borokat (rácürmöst, malagát, pezsgőt stb.) készitenek, de minket sokkal közelebből érdekel:

III. A mézecet.

Hogy milyen fontos szerepe van háztartásunkban az ecetnek, az bizonyításra alig szorul. 14 év óta házam állandóan mézecetet fogyaszt, mit jóformán a pörgetés után összegyűlő mézesléből állítok elő. Ha pedig heti fogyasztásra csak 1 liter ecetet: a 20 fillérben számítva is veszek, a 14 évi megtakarítás 150 koronánál többet jelent a semmiből!

Ha pedig a gyárilag készített (és többnyire mérgek helyett!) a mézecet egészségügyi jelentőségét veszem: ezen összeg talán a tiszteresénél is többet jelent házamra, mert míg a gyári rossz ecet élvezete igen gyakran: gyomorémelygést, főfájást, étvágytalanságot, gyomorégést stb. okoz, addig a mézecet kívánatos élvezetessége a szervezetre a legjótékonyab hatással van!

Mézecet készítésére megfelelő a jeggedett, vagy barnább színű méz is. Ha azonban jó házi ecetet akarunk nyerni, 100 liter vízre 9—10 kg. mézet kell számitanunk.

Ha pedig pörgetés után, a mézzel érintkező edények, pörgető és lépek kiáztatása folytán nyert mézes vízből akarunk mézecetet készíteni, annak sűrűségét friss tyuktojással határozzuk meg. Ha ugyanis a folyadékba helyezett tojás elmerül, akkor annak cukortartalmát addig kell fokozzuk, míg fajsúlyánál fogva a tojást felszínre emeli.

A már megfelelő sűrűségűnek talált mustot felforraltjuk, jól lehabozzuk és mennyisége szerint szélesebb száju üveg- vagy faedénybe szűrjük át.

Igaz, hogy az ecetesedés (éppen mint a borerjedés) lassan bár, de magától is bekövetkeznék; azonban sokkal helyesebb ha az ecetképző gombákat (Mycoderma aceti) mesterséges uton visszük a folyadékba: úgynevezett ecetágy alakjában és némi borsot is adunk hozzá, hogy meg ne fergesedjék.

E célra legmegfelelőbb: az edény fenekére néhány marék megsavanyodott szőlőtörkölyt helyezni, vagy az előző évi ecetes edények aljára ülepedett ecetágyat átvinni. Ha egyik sem volna megfelelő: a lencse, gyümölcs, tárkony vagy kukoricacsutka is.

Ezen esetben az ecetágyra 1 liternyi bort, vagy borecetét töltünk; napos helyre, vagy a takaréklüzhely fölé helyezük el és naponként felrázogtatván, a tízedik napon ugyanannyi mézes levét adunk hozzá. S így tovább, míg az edény megtelik. Ha az utolsó töltés után 4—5 hétre, az ecet megtisztult, palackokba huzzuk le és azokat jól bedugaszolva, száraz kamrába helyezük.

Az ecetágyat pedig a már erjedő mustból ismét feltöltjük.

Mivel azonban az ecetes erjedéshez a levegő hozzájárulása szükséges, az

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képvisellete, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

edényt tiszta gyolcsféléből készült göngygyel és lazán dugjuk be, vagy többszörös tüllel kötjük be. — Mint a mézbornál látuk, a mézecet színét gyümölcs-félék levélével, izét pedig különböző fűszerek hozzáadásával módosíthatjuk.

A méznek azonban az egyes betegségek gyógyításánál is igen fontos szerepe van, mézzük tehát ebből a szempontból is.

IV. A méz, mint gyógyító szer.

Addig, míg az orvosi tudomány fejlettségének mai fokát el nem érte, a mézet minden háznál féltett kincsnek őrizték s igen sok betegség gyógyításánál sikeresen használták s használják ma is.

Különösen vérbajosoknál, mint vértisztító és vérhígító szer, nélkülözhetetlennek bizonyult. Hogy pedig vérszegényekre, gyomorhajosokra valószínűsítően Isten áldása, ezt számtalan kísérlet igazolta. — Vizeleti zavaroknál, idegbetegségeknek, mint erősítő és üdítő szer teszen megbecsülhetetlen szolgálatot.

Mint antiszeptikus dolgot már ismeretlen idők óta házi gyógyszerként használja a nép: hülés-, szem-, torok-, gyomor- és mellbetegeknek.

Hogy példát is hozzak fel, édesanyám mézből és növényi kivonatokból készített gyógyszerrel egy olyan embernek adta vissza látását, kiről az orvosok lemondottak. A pemetefüvel összefőzött még meggyóztatja a sebeket, fekélyeket. Viasszal, lenolajjal, vöröshagymával és rozsliszttel főzve pedig kitisztítja a legmérgezőbb daganatokat is.

Itt magam is a példák hosszú sorára hivatkozhatnám.

Lenolajjal keverve az égési sebekre hat gyorsan és gyógyítólag.

Sárgaság, vízkórás, görvélyes bajok és súly ellen, étkezés előtt évekig rendszeresen használva, jótékony hatása el nem marad, főleg ha zsályával, ibolyával vagy petrezselyemmel összefőzve használják.

Köhögés, gégehurut és minden mellbajoknál árvacsalánnal, hársfavirággal összefőzve sokan sikeresen használták.

Mint szájölögető szer meggyóztatja a gyermekek szájpenészét, difteritist ellen is eredményesen használják. Igen természetes azonban, hogy ilyen komoly bajoknál nem támaszkodhatunk csupán a mézre, hanem orvoshoz kell forduljunk.

Ha még felemlitem azt, hogy a folyó vagy esővizben oldott méz sáfrány, konyhasó, mályva, üröm stb. forrázatával: minden szembajnál (szemgyulladás, vérmesség, könnyezés, hályog stb.) gyógyítólag hat, korántsem merítem ki, hogy mi mindenre használják a mézet, de azt hiszem, sikerült mindenkét meggyőzőn arról, hogy a Gondviselő a mézben egy megbecsülhetetlen kincessel ajándékozta meg az emberiséget.

Azt hiszem, hogy társadalmunk virágai: a magyar lányok és családaink büszkeségei: a magyar asszonyok sok-sok önfeláldozást kívánó és magasztosan szép hivatásuk mellett, igazi hősnőkhöz illoen, a híres magyar konyha díszességét is emelni fogják a méz feldolgozásával. Ugy legyen!

IRODALMI SZEMLE.

Uj méhészeti szakkönyv. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából Ambrózy Béla báró, elhunyt jeles méhésztünknek már két kiadást ért. »A méh« című szakkönyvét teljesen átdolgozva és kibővíve, harmadik kiadásban most boesáította közre. Méhészeti szakirodalomunk termékei között Ambrózy br. köny-

ve eddig is kiemelkedett, még inkább mondható azonban ez a most megjelent harmadik kiadásról, amely 51 $\frac{1}{2}$ iven tárgyalja a méhészetet és az ezzel összefüggő kérdéseket egy gyakorlati, mint elméleti szempontból. A sok gondot és nagy munkát igénylő átdolgozást Szilassy Zoltán orsz. képviselő, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület ügyvezető alelnökének elnöklété alatt Erdős Lajos, Krencsits Ferenc és Valló János tagokból álló szerkesztő-bizottság végezte, amely tulajdonképpen nemcsak a szerkesztést, hanem különösen az elméleti rész kibővítését, méhésztársadalmi fejlődésének történetére, a méhésztársadalmi mozgalmakra, a méhészet fejlesztése érdekében tett állami intézkedésekre, a méhészeti szakoktatás intézményeire vonatkozó részek új alapon való feldolgozását és megírását végezte. Jellemzi a könyvet, hogy abban a méhészkedés teljesen természettudományi alapokon áll, továbbá, hogy egy a kezdő, mint a gyakorlott méhész a saját viszonyainak megfelelő méhészkedésre egyaránt megtalálja a szükséges utbaigazítást. Felöleli a munka a méh természetrajzát, a méhészet gyakorlatát, e részben kiterjeszkedve hazai nevesebb méhészeinkre, a méhészeti kezelő- és segítőeszközök ismertetését, a méhészeti kalendáriumot, a méz feldolgozását, a méhlegelők ismertetését, amely teljesen új része a munkának és amely 291 mézőlő növény ismertetését tárgyalja ábrák kíséretében. Ambrózy Béla báróval a munka két külön szakasza foglalkozik. A gondosan szerkesztett munka gazdag tartalmának megfelel az izléses kiállítás is. A több száz ábra legujabb méhészetünk nevesebbjeit is sorra bemutatja. A 822 oldalas és 628 ábrát tartalmazó könyv a »Patria« irodalmi és nyomdai vállalat munkája és úgy ott, mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesületnél (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) füzve 8 K, kötve 10 K árban megszerezhető.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A permetező anyag elkészítése. Mindegyik szőlősgazda tudja, hogy a szőlő peronoszporája ellen a rézgálicoldattal, jobban mondva a rézgálic oldatából készített, ugynevezett bordói lével kell permetezni, de nem mindegyik gazda tudja azt, hogy miképpen kell a bordói levet házilag, olcsón előállítani. Sokan használják a különféle elnevezéssel poralakban forgalomba került készanyagokat, amelyeket csak belé kell keverni a vízbe s már kész a permetező lé. Ezek között a kész permetező anyagok között azonban sok, valósággal silány portéka van s a megbízható, tehát elismerten jó készanyagokból előállított bordói lé is jóval drágább, mint amit rézgálicból a gazda maga minden különösebb tudomány nélkül elkészíthet. Ennélfogva tehát a legcélszerűbb és leggazdaságosabb a permetező bordói levet rézgálicból házilag előállítani.

A permetező anyag, illetve bordói lé lényeges értékes része a rézgálic. Ha magunk állítjuk elő a bordói levet, akkor tudjuk, hogy mennyi rézgálic van benne, míg azt, hogy a kész anyagban mennyi a tulajdonképpen értékes rézgálic, sohasem tudjuk. Ezen kívül — ismétljük — sok silány, értéktelen permetező anyag kerül forgalomba, amivel ha permetezünk, nemcsak, hogy mérgezdruán vesszük meg az anyagot, de még jobban ráfizetünk azaz, hogy a permetezésnek nem lesz eredménye.

Hogy miképpen állítható elő legolcsóbban a legmegbízhatóbb permetező

bordói lé, azt a következőkben részletezzük:

100 liter 1 százalékos bordói léhez kell 1 kg. rézgálic, 1 kg. oltott méz és 100 liter víz. Egy tiszta kádba 70 liter vizet töltünk s a rézgálicot zacskóba vagy kosárba téve, a kádon keresztbevetett rudra zsineggel ráakasztjuk, hogy megmerüljön a vízben. Így azután egy éjjelen át feloldódik. Az 1 kg. oltott meszet pedig egy másik faedényben, 30 liter vízben jól szétkeverjük, úgy hogy csomós ne maradjon. Ajánlatos egy ócska szitán meg is szűrni. Ez a mézstej. A kész mézstejet azután lassan vékony sugárban beletöltjük a rézgálicos vízbe, melyet nyírfaseprővel folyton kavargatunk. A jól elkészített bordói lé nem perzseli le a leveleket s a bordói lé csak olyankor perzsel kissé, ha egy darabig hideg, borús, esős idő járt, minek folytán a levelek bőre gyenge maradt.

Hogy jól eltaláltuk-e vajjon a levet, úgy próbáljuk meg, hogy a gyógyszerárban néhány fillérért kapható piros lakmuszpapirból egy szeletkét belemártunk az összetöltés vége felé (mikor még 4—5 liter mézstej van hátra) a jól felkavart lébe s ha a papiros lakmuszpapir megkékül, az annak a jele, hogy a lé kész.

Ha pedig a piros lakmuszpapir nem kékül meg, akkor még töltünk a kádba mézstejet s újból megpróbáljuk, mindaddig adván mézstejet hozzá, míg a papir megkékül.

A bordói levet legjobb mindig azon frissiben elhasználni, amint készült.

A kémájás bordói lé. A kész bordói lébe, hogy jobban tapadjon, hektoliterenként 20 dg. kémáját adunk, mely 1 liter vízben oldatott fel s az egészet jól elkeverjük.

Használják még a burgundiai levet is. Ezt könnyebb elkészíteni s nem tömi el olyan könnyen a permetezőt. Ennek az ára egy pár fillérről több.

100 liter 1 százalékos burgundi léhez kell 1 kg. rézgálic, 1 kg. kristályos szóda, 100 liter víz. A rézgálicot feloldjuk 70 liter vízben, a szódát pedig egy másik edényben 30 liter vízben. Azután hozzátöltjük kavarási közben a rézgálicos vízhez. A burgundi lé elkészítésénél is használni kell a piros lakmuszpapírost s csak addig szabad szódaoldatot tölteni a rézgálicos vízbe, míg a jól felkavart lébe mártott piros lakmuszpapir kékülni kezd. Mikor a permetezőt megtöltjük, előbb mindig fel kell jól kavarni a levet.

Ha erősebb permetező oldatot akarunk készíteni, akkor megfelelő arányban kell több rézgálicot és meszet, illetve kristályos szódát adni 100 liter vízhez.

+ Az ikerborjutszülő képesség öröklődik-e? Nemzetközi megfigyelésekből s törzskönyvi feljegyzésekből ítélve, igen öröklődik. Egy idevágó legujabb észlelet s feljegyzés szerint Jeverlandban egy Agathe nevű tehén családiban öt tehén összesen 9 ikrét vetett nem ikrekkel vegyesen, öt tehén pedig egyes borjakat ellett. Az előbbi öt között volt olyan, amely kilenc évi használatban felváltva, négyszer szült ikret, legutóbb (1912—13-ban) egymás után is. Érdekes, hogy az alkalmazott bikák anyái egyeseket ellettek, a képesség tehát az első Agathe nevű tehénben volt meg s ez öröklötte az ikerborjutszülésére a képességet nőstény ivadékaikra és ezek aztán nőstény származékaikra.

+ A zöldtrágyázás haszna és jövedelmezősége. A zöldtrágyázás céljaira szolgáló növények, minők az összes pillangós virágúak: nevezetesen a csillagfürt, a bibor here a lóbab, a svéd lóhere, a borsó, a szösös bükköny stb. nemcsak

lényegesen javítják a termő talajt azáltal, hogy a levegőből nitrogént kötnek le, hanem az alászántott zöld növényzettel nagymennyiségű szerves tápanyag is kerül a földbe, ahol ez az anyag megéri s így a földet tevényesebbé, tehát termőképesebbé változtatja. A zöldtrágyázást nálunk legeredményesebben ott használjuk, ahol soványabb, tevény szegény, főként homokos földek megtrágyázása is álló trágyával részint igen költséges, részint pedig más nehézségekkel is jár.

Homokos földeken legjobban bevált zöldtrágya növény a fehér virágú csillagfürt, amelyből 60—80 kg. magot vehetünk kat. holdanként; a vetést tartó szántásban eszközöljük. Alászántása október novemberben történik akkor, mikor teljes virágzásban van. Alászántása előtt hengerezük le a növényzetet. Tavasszal azután bármely növényt vehetünk utána, mégis legnagyobb terméstöbbletet a burgonya és zab szokott felmutatni.

EGYLETI ÉLET.

Értesítés és meghívó.

Értesítés és meghívó. Az EGE Kolozs megyei gazdasági szakosztálya Kolozsvárt, 1914 június hó 21-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor a magyar királyi gazdasági akadémia táborhelyi majorjában (szászfenesi uton) évi rendes közgyűlést tart, melyre Kolozs megye gazdái és gazdakörei ezenel meghivatnak. A közgyűlés sorrendje a következő lesz:

1. Elnöki megnyitó: tartja Dózsa Endre alispán, szakosztályi elnök.
2. Jelentés az elmúlt év működéséről s 1914. évi munkatervet bemutatása.
3. Farkas Árpád gazd. akad. tanár előadása: A kiskgazdaságok tejtermeléséről
4. A közgyűlést megelőzőleg reggel kilenc órakor kezdődik az akadémiai major és gazdaság megtekintése.
5. A közgyűlés után gazdasági eszközök sorsoltatnak ki a megjelent kiskgazdák között.

Kolozsvár, 1914 június hó 4-én.

Dózsa Endre s. k.
cs. és kir. kamarás, alisp.
szakosztályi elnök.

Jegyzőkönyv,

felvétel az E. G. E. kolozs megyei szakosztályának Kolozsvárt, 1914 június hó 4-én tartott intéző bizottsági üléséről.

Jelen voltak: Dózsa Endre alispán, szakosztályi elnök, Kovács Béla (Szászfenesi), dr. Pavlik Sándor, báró Huszár Pál gazd. felügyelő, Lázár Ferenc (Magyarsárd), jegyzett dr. Cséser Lajos szakosztályi előadó.

1. Elnök üdvözli a megjelenteket, megnyitja a gyűlést.
2. Előadó olvassa a m. kir. földmivelésiügyi miniszterium leiratát, a szakosztálynak adományozott hiv. ügyviteli segélyről. — Örvendetes tudomásul szolgál.
3. U. annak leirata: a falusi háziipari tanfolyamok rendezése dolgában. — Elnökség megbízatott az előmunkálatok megtételére.
4. Olvasatik a kolozsvári m. kir. gazdasági felügyelőség átírata: mely szerint a földmivelésiügyi min. 1914-re 3000 kor. segélyt engedélyezett. — A további teendőkkal az elnökség bizatik meg s pedig br. Huszár javaslatára, ez évben, tekintettel a kevesebb államszegélyre, a megyének csak 5 járásban tartanak az ősz folyamán. A tekei járásban esetleg összekapcsolják járási gazdaggyűléssel,

termény-, szőlő- és gyümölcskiállításal — ha összerendezhető a mezősegi vasút megnyitási napjával. Előmunkálatokkal az elnökség megbizatik.

5. Előadó bemutatja a szakosztály nyári működésének tervezetét: 5 faluban szántásversenyt, 4 helyen trágyatelepversenyt, lókapas gyümölcsfapermetező gépbemutatót; a járási állatdíjazásokkal kapcsolatban járási gazdaggyűlések; Tekében vagy más járásban egy járási termény-, gyümölcs- s háziipari kiállítás tervezetük. — Tudomásul szolgál, az elnökség esetről-esetre való költségre felhatalmaztatik.

6. Előadó a szakosztályi közgyűlés napját június hó 14-re, akadály esetén június 21-re kéri kitűzni. Így határoztatik.

7. Elnök bemutatja a magyarfenesi gazdakör kérését, melyben 2 tag részére a temesvári gazdaggyűlésen való részvételre utasítást kérnek. — Két tag részére 50 korona segély utaltatik ki, jelentéstétel kötelezettségével.

Több tárgy nem lévén, a gyűlést az elnök berekeszti.

K. m. f.

KORMANYINTÉZKEDÉSEK

Pályázati hirdetés

a Budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézetbe való felvételre.

A Budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet okleveles kertészképző hároméves tanfolyamán 10 bentlakó rendes tanuló és korlátolt számú kintlakó rendes tanuló felvételére ezenel pályázat hirdettetik.

Felvételi feltételek:

a) Legalább 16 éves, legfeljebb 20 éves életkor, mely anyakönyvi kivonattal igazolandó.

b) Hatósági bizonyítvány arról, hogy a pályázó büntetlen multu és kifogástalan magaviseletű.

c) Iskolai bizonyítvány a középiskola 6 osztályának sikeres, vagy a polgári iskola 6 osztályának jeles eredménytel történt elvégzéséről.

d) hiteles bizonyítvány arról, hogy a folyamodó a közép-, avagy a polgári iskolai 6 osztály elvégzése után valamely nagyobb, rendszeres és ismertebb hazai kertészelben egy évet, mint kertésztanuló töltött el és a kertészeti foglalkozáshoz szükséges képességet tanusított. Előnyben részesül az, akinek magasabb iskolai képzettségen kívül hosszabb idejű gyakorlati előképzettsége van.

e) Hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy a pályázó ép, erős testalkatú; teljesen egészséges, védőhímlővel újra be van oltva, undorító vagy fertőző betegségben nem szenved, látóképessége mindkét szemén külön-külön és együttvéve kifogástalan; nem tulságosan közel-, vagy távollátó és kifogástalan hallása van. A felvett tanulót belépésekor az intézet orvosa is felülvizsgálja és végleges felvétele ettől tétetik függővé.

f) A szülő, vagy gyám hiteles nyilatkozata arról, hogy a felvett tanulót a szükséges ruházattal és eszközökkel saját költségén a tanfolyam egész tartamára ellátja és a bentlakásért az évi 600 K ellátási díjat a szabályszerű időben és részletekben megfizeti; a kintlakó tanulóknak pedig lakásáról és ellátásáról saját költségén gondoskodik.

Pályázók kötelesek a nagyméltóságú m. kir. földmivelésiügyi miniszter urhoz címzett, kellően felszerelt és bélyegzett, sajátkezűleg írott kérvényeiket folyó évi augusztus hó 1-éig a Kertészeti Tanintézet igazgatóságához (Budapest, I. ker. Ménesi-ut 15.) beküldeni.

A nagyméltóságú m. kir. földmivelésiügyi miniszter ur minden egyes évfolyamra 6, összesen 18 alapítványi helyet létesít, melyekre szegénysorsu, vagy árva, de jó magaviseletű és jelesebb iskolai bizonyítványu tanulók pályázhatnak.

Az alapítványi helyre felvett tanuló szülője, vagy gyámja kötelező nyilatkozatot tartozik kiállítani arról, hogy az ellátási díjat megtéríti abban az esetben, ha az alapítványi helyre felvett tanuló a tanfolyam teljes elvégzése előtt saját akaratából hagyja el az intézetet.

Akik alapítványi helyre pályáznak, kérvényükhöz hatósági szegénységi bizonyítványt is tartoznak mellékelni.

Budapest, 1914. évi június hó 10-én.

A Budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet igazgatósága.

A m. kir. felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra való felvétel. A székesfővárosban szervezett felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra az 1914—915. tanévre a hallgatók felvétele céljából ezenel pályázat hirdettetik.

A tanfolyam célja az, hogy az arra felvett hallgatók a szőlőmivelésben és a borkezelésben elméleti és gyakorlati alapon oly mértékben képeztesse ki, hogy a tanfolyam sikeres bevégeztével nagyobb szőlők, szőlővessző- és szőlőoltványtermelési üzemek és borpincék önálló kezelésére képesítve legyenek.

Az előadások az 1 évre terjedő tanfolyamon folyó évi október hó 1-én kezdődnek.

A tanfolyamra kizárólag olyan pályázók vétetnek fel, akik:

1. a hazai gazdasági akadémiák valamelyikét jó sikerrel végezték;
2. ép és erős testalkattal bírnak, egészségesek s ezt hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolják.

A tanfolyam díjmentes s a felvett hallgató csak saját ellátásáról tartozik gondoskodni.

A szegényebb sorsu és kitűnő vagy jeles oklevéllel bíró folyamodók egész vagy fél állami ösztöndíjban részesülhetnek.

Az egész ösztöndíj havi egyszáz (100) korona, a fél ösztöndíj pedig havi ötvan (50) korona, amely a tanfolyam tartama alatt előleges havi részletekben adatik ki.

A kérvényben világosan kitüntető, hogy a folyamodó saját költséges, egész ösztöndíjas, vagy fél ösztöndíjas helyre pályázik-e?

Attól a hallgatótól, aki a tanfolyamon kellő előmenetelt nem tanusít, az ösztöndíj bármikor elvonható.

Az az ösztöndíjas hallgató, aki a tanfolyamot — annak bevégezése előtt — önhibájából, vagy saját viszonyaiból származó okokból elhagyja, vagy a tanfolyamról fegyelmi uton kizáratik, köteles ösztöndíjának addig élvezett összegét az államkincstárnak megtéríteni. E végett tartozik minden pályázó, ha már nagykoru és nem áll gondnokság alatt, saját maga nevében, ha pedig még kiskoru, vagy gondnokság alatt áll, az atya, gyám vagy gondnok által kiállított jogerős nyilatkozatot kérvényéhez csatolni. A nyilatkozat egy koronás bélyeggel látandó el s az aláírás közjegyzőileg vagy bírőileg hitelesítendő.

Ha a nyilatkozatot a gyám, vagy gondnok állította ki, az aláírás hitelesítésén kívül a gyámhatóság jóváhagyása is szükséges.

Nyilatkozatminták a gazdasági akadémia igazgatóságainál találhatók.

Az egykoronás bélyeggel ellátott folyamodványhoz, a fenti nyilatkozaton

kivül, csatolandók még a folyamodók életkorát tanúsító születési anyakönyvi kivonat, a fenti 2. pont alatt említett hatósági orvosi bizonyítvány, továbbá a folyamodó végzett tanulmányait igazoló bizonyítvány s ha már alkalmazva volt, az alkalmazást igazoló bizonyítványok is.

Az ekként felszerelt és hozzám intézett kérvények legkésőbb *folyó évi augusztus hó 15-ig* a m. kir. felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam igazgatóságához nyújtandók be. (Budaepst, II., Debrői-ut 15-17. sz.)

Budapest, 1914 május hó 14-én.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Borgazdasági tanfolyam lelkészek és néptanítók részére. Borászati szempontból kiváló fontossággal bíró községekben működő lelkészek és néptanítók részére a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam helyiségeiben a folyó év nyarán egy, esetleg két hétre terjedő borkezelési tanfolyam fog tartatni.

A tanfolyam július hó 13-tól július hó 25-ig tart s ha a jelentkezők száma indokoltá teszi, augusztus hó 1-től augusztus hó 14-ig megismételtetik.

E tanfolyam célja az, hogy az azon résztvevő lelkészeknek és néptanítóknak mód nyujtassék arra, hogy az okszerű borkezelésre vonatkozó ismereteket elsajátítsák s e téren gyakorlati jártasságot is szerezzenek avégett, hogy az okszerű borkezelés terjesztése érdekében a maguk részéről is közreműködjenek.

A tanfolyamra csak olyan lelkészek és néptanítók vehetők fel, akik oly hegyvidéki községekben működnek, ahol a lakosság kizárólagos, vagy főfontosságú kereseti forrását a szőlőmivvelés képezi.

Egy-egy tanfolyamon 20 hallgató vehet részt.

A tanfolyamra felvett egyének utiköltségeik s a lakás és élelmezés költségeinek fedezésére az egész tanfolyam tartamára egyenként 70 korona, azaz: hetven korona általányt kapnak, amely összeg a tanfolyam utolsó napján fog a tanfolyam vezetője által kifizettetni.

A tanfolyamra való felvételre pályázók 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényeikben kötelesek feltüntetni életkorukat, nyelvismeretüket, tényleges alkalmazásukat, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg kifejtett eddigi működésüket s ha esetleg négyhetes szőlő- és borgazdasági tanfolyamon részt vettek, csatolják folyamodványaikhoz az erről nyert bizonyítványt is.

Az, hogy a folyamodványban a fentiekre vonatkozólag felsorolt adatok a valóságnak megfelelnek, a tanítók folyamodványain az illetékes kir. tanfelügyelő által igazolandó.

Lelkészek a pályázati folyamodványaikat közvetlenül, a néptanítók pedig az illetékes kir. tanfelügyelő útján legkésőbb folyó évi július hó 1-ig a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához nyujtsák be.

Budapest, 1914. évi június hó 4-én.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

A földárak és haszonbérek statisztikája. A földmivvelésügyi miniszterium a földáraknak és haszonbéreknek statisztikáját a gazdasági tudósítóktól és gazdasági felügyelőktől beszerzett adatok alapján a minap tette közzé. Ez a statisztika az egyes vármegyék minden járására nézve kimutatja a földárakat és a szokásos haszonbéreket a kis-, közép- és nagybirtokosokra nézve.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Az erdélyi gyümölcsstermes kilátásai.

(A m. kir. földmivvelésügyi miniszteriumhoz az állandó gazdasági és kertészeti tudósítóktól 1914. június hó 1-ig bejelentett adatok alapján.)

Alsófehér vármegye. A termés kilátás általában közepesnek, egyes vidékeken éppenséggel rossznak, csak itt-ott mondható jobbnak. Az alvinci körzetben az őszibarack (körülbelül 1500 fa), az alma (25000 fa), a dió (1000 fa) természetik nagyobb mértékben, Öregháza községben a szilva (1000 fa), Oláhherpén a cseresnye, meggy és alma (350 fa), a kisenyedi járásban Buzdkisenyeden birset természetnek, dió van Drassóban (gróf Teleki Arvédnél). Pókafalva környékén a szilvatermesztés nagyobb arányu, (kb. 2000 fával), Gergelyfája falván a termést helyben feldolgozzák, Békésgyepün pedig eladják: nagyobb természetű a Bethleni Kollégium, Magyarigenben Ajtay G. Bálint tudósító szerint 1 lakóra 40 kg. elfogyasztott gyümölcs esik, ugyanennyi kerül eladásra és ebből $\frac{1}{4}$ rész kivételre, az idén közepes a termés kilátás. Kisompoly, Mettesd, Tótfalva, Ompolyszáda, Ompolygyepü községek környékén kb. 10000 szilvafa és 500 almafa tenyész. A marosújvári járásban Marosgezse (br. Bánfi János urad.), Cintos (br. Kemény, Pál urad.) Kutyfalva (Degenfeld gróf urad.) községekben vannak nagyobb gyümölcsösök. Vingárd, Oláhgorbó, Spring és Hosszutelke községekben kb. 750 őszibarackfa, 2400 szilvafa, 4500 almafa, 1500 körtefa, 2500 birsfa, 1100 diófa van; szilva, meggy, almatermesztés kilátás jó. Balázsfalván kb. 1000 szilvafa és 500 almafa jobb termést ígér.

Brassó vármegye. Általában közepes, a felvidéken (Keresztényfalva) meggy, alma, körte nagyobb termést ígér.

Besztercenaszód vármegye. Terméskilátás gyenge; szilva, alma, körte közepes. Nagydemeter vidékén a kajszin és körte. Óradnán a szilva, cseresnye, meggy, alma, körte, dió, mogyoró nagyobb termést ígér.

Csik vármegye. A gyümölcsstermesztés csekély; kilátás általában gyenge, néhol közepes. A fák sok helyen még csak virágzásban.

Fogarasz vármegye. Gyenge gyümölcsstermesre van kilátás, aminek oka főleg a késői fagy.

Háromszék vármegye. A májusi fagy diónak, cseresnyének ártott, más gyümölcsnemekben a kár megállapítható nem volt. Ahol termést remélnek, ott a kilátás közepes. Szilvából és almából a miklós-vári járásban, a sepsi járásban (Ilyefalván és környékén) nagy termésre van kilátás, különben általában közepes termésre számítanak.

Hunyad vármegye. A megye sok helyének gyümölcsstermesztés kilátásáról nemleges tudósítások érkeztek. A szilva nagy termést ígér, ugyszintén az alma és körte is az algyógyi, brádi, dévai körzetekben. Nagyobb természetűek: Hollaki Attila, Bordeaux Pál; Lezsnyeken Kenderessy Károly, Dániel János; Déván Altruista bank, br. Kemény József-féle birtok Marosnémetiben. A marosillyei járásban a szilvát természetik nagyobb mennyiségben. E vidéken nagyobb természetűek: Heller Mihály, br. Jósika uradalma Branyieskán és Kolop Mór Marosillyén, Klobusiczky Andorné és Klein Mór Guraszadán.

Kisküküllő vármegye. A május 4-iki fagy a virágzásban nagy károkat tett és ezért általában a termés kilátás gyenge. Hosszuaszóti és erzsébetvárosi járásokban közepes gyümölcsstermesre van kilátás. Nagyobb gyümölcsstermesztő községek:

Szásznádas, Pipe, Küküllőfajs gróf Degenfeld Lajos uradalma.

Kolozs vármegye. A megyéből nagy részben nemleges jelentések érkeztek be. Ahol termésre van kilátás, ott közepes termést remélnek. A gyalui járásban Magyariskapuson 10000 szilvafa és 3000 almafa közepes termésre számítanak, a kolozsvári járásban Magyararmacska, Diós, Bodonkut, Fejérd környékén van nagyobb szilvatermesztés, Kidén, Bádokon szilva- és almatermesztéssel foglalkoznak jobban, a tekei járásban Szászbanyicán gróf Bánffy György, Tancson gróf Teleki Arthur birtokán természetnek nagyobb mennyiségben gyümölcsöt; szilva jó közepes, alma nagy termést ígér.

Marostorda vármegye. Általában gyenge, közepes termést jeleznek, csak a nyárádszeredai járásban (Kibéd és környéke) a szilva-, meggy- és almatermesztés nagy, ugyszintén a régeni alsó járás 3-ik körzetében Alsóbölkény, Felsőbölkény, Héttükk és Nádor községek területén.

Nagyküküllő vármegye. A megyében a gyümölcsstermesztés kilátás átlag gyenge, közepes, azonban a szilva, meggy, alma és dió nagy termést ígér a szentágotai, kőhalmi és nagysinkai járások körzeteiben. Nagyobb természetűek: Rottmann Mihály Szentágotán, Segesváron, Abraham Lajos, Mittelbach Agoston és Mária, dr. Kracsics Henrik, Lów Vilmos, Zikes János, Keller Frigyes, Teutsch Baját, Waldly Rezső, Láng Agoston, Zimmermann Frigyes és Dániel. Keresden gr. Bethlen Gábor. Főleg alma-, körte- és diótermesztéssel foglalkoznak. A jelzett gyümölcsnemekből kivételre is lesz.

Szeben vármegye. A megyében átlag közepes termésre számítanak, almából, körteből azonban nagy termést várnak. Nagytermesztők Bauman Ferdinánd Szász sebes, Comsa Péter Szelistye. A nagydisznói járás 3 körzetében kb. 2000 szilvafa, 8000 cseresnyefa (nagy), 3000 meggyfa, 10000 almafa, 6000 körtefa, 1000 diófa, az ujevgyházi járás 1 körzetében 1500 szilvafa, 2400 almafa és 600 körtefa jó termést ígér.

Szilágy vármegye. A megyében a jelentések nagyrésze szerint a fagy a gyümölcsösökben nagy károkat tett. Általános termés kilátás gyenge, közepes. A szilágy-somlyói járásban kb. 35500 szilvafa, 940 cseresnyefa, 480 meggyfa, 10000 almafa, 1000 körtefa, 1000 diófa gyenge termést ígér. A szilágyesehi járásban 800 kajsz-, 1500 őszibarackfa, 6000 szilvafa, 500 cseresnyefa, 1000 meggyfa, 8000 almafa, 3000 körtefa, 400 birsfa, 4000 diófa (elfagyott), a krasznai járásban 2000 őszibarackfa, 3000 szilvafa, 1000 cseresnyefa, 600 meggyfa, 6000 almafa, 500 körtefa, 300 birsfa és 1000 diófáról tesznek említést. Nagyobb természetűek Krasznahidvég, Zálnok kiszagdái, br. Wesselényi Miklós Hadadon, Lengyel Ákos, K. Nagy Béla, dr. Rimélyi Károly, Lázár Géza és több természetű Krasznán, Anderlik István, Donogány János Varsolcon, Keller Samu Krasznahorváthon, br. Bornemisza Szilágyesehi, özv. Péchy Zsigmondné Cikón.

Szolnokdoboka vármegye. A fagy sok vidéken a legtöbb gyümölcsnemben nagy károkat okozott, a termés kilátás átlag igen gyenge, csak egy-két vidéken lehet gyenge-közepes termést remélni és pedig szilvából és almából. Ezekből Radak-szinnye Klein Jakab, Déskörtvélyes br. Inezdy S., Bacsa Felőr, Betegh Imréné, Mody Elekné, gr. Zichy Antal, Füzes, Paptelek, Vajdaháza, Komlósnáfalva, Sajóvásár, Arakalja, Cegótelke községek lakói természetnek legtöbbet.

Tordaaranyos vármegye. A fagy miatt sok helyen gyenge, átlag azonban közepes termést várnak; nagyobb termést nem jeleznek. Szilva- és almatermesztők: Bánabükk és Komjászeg, Torockó, Várfalva, Rákos, Szentgyörgy (br. Jósika, Thoroczkay Sándor, Bartók Géza, Pálfi D. Dani).

Udvarhely vármegye. Átlag közepes termésre van kilátás. Nagyobb termesztők: Homoródmátyás (Józsai Dénes), Homoródszentmárton (Győrfi István), Kénos, Lukod, Bágy, Telekfalva, Vágás, Sütő, Oroszhegy, Bözöd, Bözödujfalu, Szentábrahám, Siklód, Küsmöd, Etéd, Szolokna községek gazdái.

— **A Tordaaranyos vármegyei gazdasági egyesület gyűlése.** A Tordaaranyos vármegyei gazdasági egyesület e hó 14-én tartotta dr. Wolff Gyula elnöklété alatt rendezés évi közgyűlését. Elnök meleg szavakban üdvözölve a jelenvoltagekat, azután Török Bálint titkár beszámolt az egyesület 1913. évi működéséről és bejelentette az 1914. évi munkaprogramot, mit a közgyűlés jóváhagyó tudomásul vett. Kimpel Flóris, egyleti pénztárnok tett ezután jelentést az egyesület múlt évi pénzforgalmáról és a vagyoni állapotról, mit a közgyűlés szintén jóváhagyó tudomásul vett. Az elnökségnek és 16 igazgatóválasztmányi tagnak a megbízatása a folyó évben lejárván, közgyűlés egyhangulag ismét megválasztotta elnökül: dr. Betegh Miklóst, alelnökül: dr. Wolff Gyulát és dr. Horváth Miklóst, valamint az ig.-vál. tagjait. — A fagytól és jégveréstől szenvedett tőkék mivélésének és a szőlőmely elleni védekezésnek megbeszélése céljából, a Tordaaranyos vármegyei Gazdasági Egyesület az új- és ó-tordai gazdakörökkel karöltve, e hó 1-én Tordán vitagyűlést rendez. Az Aranyos folyó völgyének öntözhetővé tétele érdekében az egyesület elhatározta, hogy akciót indít. A közgyűlés táviratilag üdvözölte báró Ghyllányi Imre földmivélésügyi minisztert. Ezzel a gyűléssel, melyen a tagok szép számban vettek részt, véget ért.

— **Komlóárok.** A saazi komlóközpont jelenti f. hó 2. kelettel: május második felében a saazi és nürnbergi komlóvásárok nagyon csendesek voltak. Május utolsó és június első napjában a kereslet élénkült, tekintettel a komlóárok közepesen aluli állása. Saazi piacon fizettek:

Saazi	per 50 kg.	K 240—280
Auscheai	"	K 210—230
Magyar	"	K 140—220

Nürnbergi piacon május második felében circa 450 bál került forgalomba. Árak 5—15 márkát estek. Napi forgalom 20—50 bál. Jegyzések:

prima	márka	205—235
jó, közepes	"	180—200
közép	"	145—175
gyenge	"	120—140
veres, hulladék	"	80—100 per 50 kgr.

A komlóárok állása nagy átlagban közepes, de a normálshoz képest 8—14 nappal el van maradva és nagyon nyenyeltlen. Május 27. óta fellépett a komló legnagyobb ellensége az Aphis légy, egyelőre csak sporadikusan. Ahol fellépett ott igyekeznek a gazdák permetezés-sel terjedését meggátolni.

— **Ragadós állatbetegségek** A földmivélésügyi miniszteremhez érkezett jelentések szerint a ragadós állatbetegségek terén a múlt hét folyamán általában rosszabbodás állott be. Emelkedett a lép-fénelvel fertőzött községek száma 117-ről 170-re, a veszettséggel fertőzöttek 255-ről 270-re, a száj- és körömfájással fertőzöttek 331-ről 409-re, a sertésorbáncal fertőzöttek 169-ről 188-ra és a sertés-vésszel fertőzöttek 537-ről 610-ra csökkent a lakonykórrel fertőzött községek

száma 51-ről 49-re, az ivarszervi hólyagos kiütéssel fertőzöttek 45-ről 42-re és a rühkórrel fertőzöttek 398-ról 369-re. Bivalyvésszel a múlt héten is 5 község volt fertőzve.

A Dr. Borovszky-fele szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb *házi-szere*. A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolingyárban**
Budapest, II., Margitrapart 45 sz.
Próbaüveg 50 fillér.

2762

— **A dohánybevéltés ellenőrzése** céljából az egyes dohánybevéltő hivatalokhoz az OMGE elnöke gazdasági szakértőket nevez ki, akik a dohánybevéltés menetét ellenőrzik. E helyi szakértőkön kívül az egyesület dohánytermelési bizottsága megbízásából a központ részéről kiküldött szakértők is időről-időre meg szokták látogatni az egyes dohánybevéltő hivatalokat. Mivel nagy fontossággal bír, hogy a központi kiküldöttek ne csak a bevéltés alkalmával, tehát nyers állapotban láthassák a dohányt, hanem kiképzett minőségében is, arra kérte fel az O. M. G. E. a dohányjövédéki központ igazgatóságát, hogy a kiküldötteknek engedje meg a dohányraktárakba való belépést és a dohány tanulmányozását. Az igazgatóság a kért engedélyt megadta és e tekintetben az összes dohánybevéltő hivatalokat a szükséges utasítással ellátta.

— **Kivándorlás Szolnokdohokamegyéből.** Szolnokdohokamegye alispánjának jelentése szerint a kivándorlás a vármegyéből folyton emelkedőben van. Áprilisban összesen 845 utlevelet adtak ki, miáltal a folyó évben kiadott utlevelek száma eléri majdnem a 4000-et. Ez a szám csak a hatósági engedelemmel kivándoroltak statisztikáját mutatja, de majdnem ugyanannyira tehető azok száma, kik utlevél nélkül, ügynökök által Bukovina felé vezetve, szöknek ki. A kivándorlással szemben a visszavándorlás vajmi csekély.

— **Kísérletügyi bizottság az O. M. G. E.-ben.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület most tartandó választmányi ülésén behatóan fog foglalkozni a kisgazdák között tartandó műtrágyázi kísérletek kérdésével. Az egyesület tanácsa azzal a javaslatlall lép a választmány elé, hogy kísérletügyi bizottság alakíttassék, melynek feladata lesz a műtrágyázi kísérleteket ellenőrizni és előírni azt, hogy mikénl hajlassanak végre a kísérletek és milyen legegyszerűbb módon lehet ezek eredményét ellenőrizni.

— **A jeles lótenyésztők jegyzéke.** A hadügyi kormány most teszi közzé ama jeles lótenyésztők névsorát, akik az 1910-ben vásárolt lóanyag kipróbálása alapján a csapal jelentések szerint a legnagyobb sikerrel érték el. Ezek a 6-ik számú lóavató bizottság (Kolozsvár területén Mikes Armin gróf, Zabola; gr. Tisza István, Geszt; báró Kemény Kálmán, Marosvécs; gróf Beldi Kálmán, Báld; Haller Jenő Küllővár.

— **Az idén nem lesz tenyészállat behozatal.** A földmivélésügyi miniszter arról értesítette a gazdasági egyesületeket, hogy a tárca hitelének különböző irányu, nagyfokú megterhelése következtében a folyó évben a szokásos állami támogatást nem

adhatja meg és ennek következtében az idén nem fognak Schveizből tenyészállatokat importálni.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

32 éves ref. vall. jobb megjelenésű, erélyes, koránkelő józan, szorgalmas gazda, gazd. szakiskolát „jeles” sikerrel végzett, nagyobb gyakorlattal a gazdaság egyes üzletágain. több évi praxissal nagyobb uradalmakból jó eredménnyel, mint gazd. s-tiszt, ispán, kulcsár, stb. középbirtokon mint „önálló” gazd. vezető is menne, bármikori belépésre állást keres. Szíves megkereséseket kér. Csombor Mihály g.-ispán. Alsószilvás u. p. Hátszeg. x. s.

— **A MAGYAR** —
JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

— (Jókai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi terfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

es előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII. Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefáni-ut 1. szám.)

Homlokzatok és belsőhelyiségek

meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

2767 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Örnagy-u. 4.

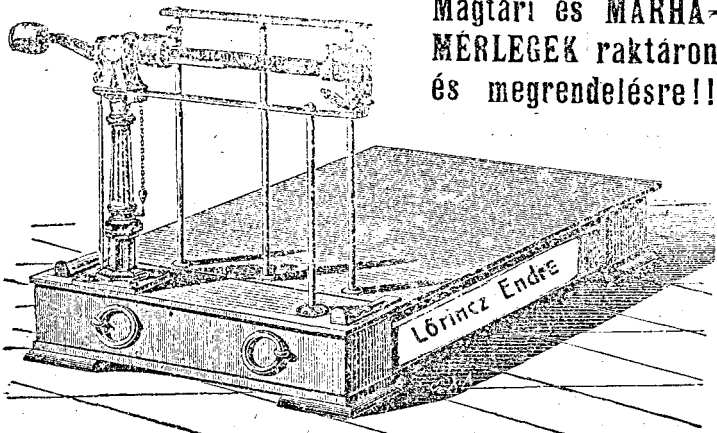

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ KOLOZSVÁR,

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

HOSSZU-UTCA 26. SZ.

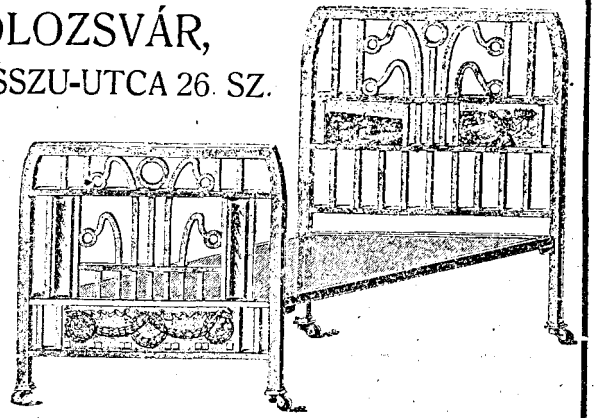
3111

Magtári és MARHA-
MÉRLEGEK raktáron
és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szak-
májába vágó minden munkát. Kór-
házak, szállodák, gazdaságok, is-
tállóak, tehenészetek stb. fa, vagy
fémbutorral való berendezését.
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-
tését. Gazdasági és kerti kerítéseket
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-
és vasagyakat és butorokat, stb.

Költségvetéseket és rajzokat kívánataira díjtalanul ad.
Pontos időre szállit-s! Szol d és versenyképes árak!
Szatszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK!

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vá-
sároljon a
32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-
intézet. Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jézkár ellen. ugyszin'en az ember-
életére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett.
Az üzleteredményben a biztosított tagok díjaranyukban réze-
sülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet-lesle-
géből. közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz,
vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésé-
vel. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készség-
gel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.— K
Tartalékok	3,357.603.— K
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett: tüzkárokból	10,740.000.— >
jéjkárokból	5,042.000.— >
Biztosított érték tűzben 1912. évben	880,000.000.— >
jégben 1912. évben	63,000.000.— >
Életüzlet állománya	15,240.080.— >
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a	

»GONDVISELÉS« Országos Központi Segélyező Társulat

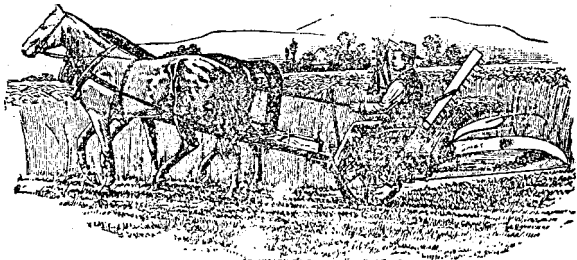
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások k-
valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leány-
kiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltetnek. Legelőny ö-
sebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-
csoportok szervezhetők jótékony célu működéssel. Tájékoztatót kész-
s-ggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-
utca 20. sz. 20CS

Magyarországi Nemzetközi

Aratógép Társaság

közismert legjobb és legelterjedtebb

Mc Cormick gyártmányu

Fűkaszáló gépei,

Acél szénaforgatói,

Acél szénagyűjtői,

„Sidedelivery“ gyűjtő és
forgató gépei,

Acél lókapái,

Marokrakó és kéveköto
aratógépei

— a legnagyobb kedvezmények mellett —
megrendelhetők az

ERDÉLYI GAZDA TÁRSASÁG
Kolozsvár

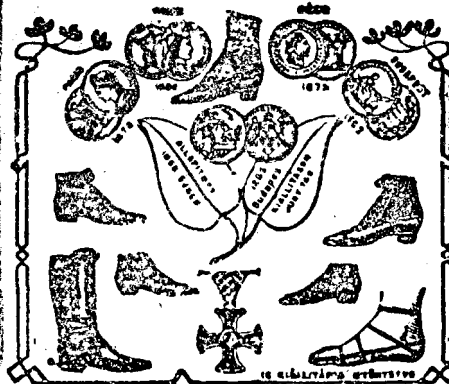
(Attila-utca 10. sz.) cimen.

3110

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu mühe-
yébena legjobb anyagból és legujabb divatszerint készült közkedveltsgü
ferfi es női cipőraktárára

2019
Megrendelés után készít ame-
rikai és francia, vagy bármily
tetszés szerinti faconu cipőket,
a legkényesebb igényeknek is
megfelelő kivitelben. — Vidéki
megrendelések pontosan és
gyors kivitelben mérték után,
de legbiztosabban egy használt,
a lábra találó cipő beküldésé-
vel eszközöltetnek. — Kiváló
tisztelettel: Matutsek József.

Az eredeti „Dr. Aschenbrandt“-féle bordói-por és rézkénpor

a legkitünőbb anyag a szőlőlevél-, illetve a
fürt peronosporája valamint a lisztharmat ellen.
Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól! Csakis
olyan csomagokat kell elfogadni, melyeken a
Dr. Aschenbrandt-féle név és védjegy ki van
téve. A bordói-por ára 100 kg-ként 62 K,
a rézkénpor ára 47 K. 50 kg.-nál kisebb
csomagokban 4 koronával drágább q-ja.

Vezérképviselőt

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Kapható minden „hangya“ fogyasztási szövetkezetben
és a legtöbb vidéki fűszerkereskedőnél.

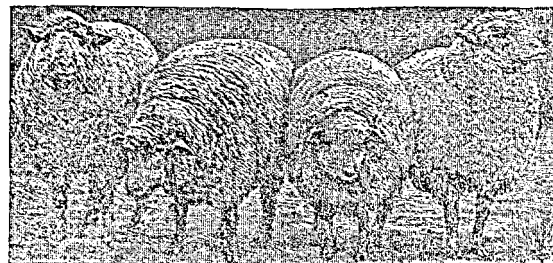
3091

Dr. Gróf Teieki Domokos
úr ömeltósága gernyeszegi
magyar erdélyi többszörö-
sen kiüntetett tenyészeté-
ből eladó 8 db 2 éves tenyész-
képes erős csontozatu, szép kü-
lemü, magyar-erdélyi fajta bika.
Megkeresés esetén készséggel
ad felvilágosítást: Gernyeszeg,
Marostordamegye, posta, vasut,
távirida, telefon állomás.

Az Intéző.

3103

300 drb elsőrendü javított racka
berbécs és anyajuh
eladó

Havasalji gazdaság Incsel,
u. p. Nagykalota.

3114 b

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a

2769

**Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

**A KOLOZSVARI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302692 korona 10 fillér.

igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-
tozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.
Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapíro-
kat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönö-
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok
vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt
csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek
mellett és azokat szakszerüen kezelteti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvár, Attila-utca 10. szám. — Telefonszám 158.

Megbízásból eladásra ajánl:

Földbirtokokat:

Megyében:

1.	900 kath. hold területü	Kolozs
2.	476 " " "	Szatmár
3.	43 " " "	Kolozs
4.	6000 " " "	Arad
5.	640 " " "	Nagyküküllő
6.	600 " " "	Tordaanyos
7.	900 " " "	Szatmár
8.	1600 " " "	Tordaaanyos
9.	70 " " "	Szolnokdoboka
10.	350 " " "	Szolnokdoboka
11.	100 " " "	Kolozs
12.	23 " " "	Hunyad
13.	100 " " "	Marostorda

Erdőbirtokokat:

1.	Erdélyben	10000 kath. hold területü erdőt
2.	"	800 " " " "
3.	"	750 " " " "

**Megbízásból keres megvétel
céljából azonnalra cca 400—
600 kat. holdas jó mezőségi,**

**vagy M.-Ludas—Maroscsapó
vonalon fekvő birtokot.**

Bérbead:

2600 holdat	Kolozs megyében
1800 " "	Kolozs megyében
1027 " "	Szolnok-Doboka megyében
446 " "	Kolozs megyében
600 " "	Kisküküllő megyében és
130 " "	Udvarhely megyében.

Szárított tengeri moslékot:

melyet úgy a tejelő, mint hízó és igás álla-
toknál a legjobb eredménnyel alkalmaznak.

Ezen kiváló takarmány nagy tápértéke
mellett, még a legolcsóbbnak is mondható

Egy próba megrendeléssel bárki meggyő-
ződést szerezhet ezen takarmánycikk kiválósá-
gáról. Megrendelhető már 2 métermázsától is

Állatokat u. m.:

- 200 darab racka bárányt,
Több száz havasi mételymentes racka anyajuhot!

Lovak.

Fejős berni — simmentháli tehenek.

Sertések: Jorkshyrei és berkshyrei tájfajták stb.

**Mezőgazdasági gépeket és eszkö-
zőket u. m.:**

**Fűkaszálók, szénagyűjtők, marok-
rakó és kéveköto aratógépek** a köz-
ismert első minőségü **Mc. Cormick** gyártmá-
nyok, a legnagyobb engedményekkel!

Cséplőgép garnitúrák, a M. A. V. Gépgyár
világhírü gyártmányai.

Trieurök,

Nyersolajmotorok,

Darálók,

Örlőmalmok,

Ekék,

Önítató berendezések és alkatrészek.

3098

Kertészeti és gazdasági eszközök u. m.:
acélások, kapák, kerti ollók és kések, lónyiró-
gépek.

Mütrágyák. Mérlegek.